

การกำหนดค่าสินไหมทดแทน เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย
เนื่องจากการทำเล เม็ด

นายด้รุณี วรรณวานิช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-295-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 96076151

COMPENSATION FOR WRONGFUL ACTS
THAT RESULT IN DEATH AND BODILY HARM

Mr. Natthawuth Wanawanit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-295-8

ผู้รู้ พิ วรณวณิช : การกำหนดค่าสินไหมทดแทนเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายเนื่องจากการทำละเมิด (COMPENSATION FOR WRONGFUL ACTS THAT RESULT IN DEATH AND BODILY HARM) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ประสิทธิ์ โสวิไลกุล, 206 หน้า. ISBN 974-632-295-8

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจกำหนดค่าสินไหมทดแทนตามมูลละเมิด ซึ่งในกรณีเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายการกำหนดจำนวนเงินสำหรับชดเชยเยียวยาเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ที่ศาลจำเป็นต้องพิจารณาโดยรอบคอบภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายตลอดจนเหตุผลและหลักเกณฑ์อื่น ๆ ประกอบการพิจารณา เพื่ออำนวยความสะดวกและเป็นธรรมให้แก่คู่ความมากที่สุดเท่าที่ทำได้ เท่าที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาในกรณีการกำหนดค่าเสียหายที่ไม่อาจคำนวณเป็นตัวเงิน ศาลยังไม่อาจจะวางหลักเกณฑ์ที่สามารถอธิบายให้นักกฎหมายและบุคคลทั่วไปยอมรับโดยปราศจากข้อโต้แย้ง เช่น ในกรณีสูญเสียอวัยวะ มูลค่าชีวิตมนุษย์ เป็นต้น ส่งผลให้ส่วนฟ้องร้องที่มาสู่กระบวนการพิจารณามักจะผลักภาระในการกำหนดค่าเสียหายให้แก่ศาลโดยทนายจะขอค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ศาลจะได้ลดจำนวนที่ขอตามที่เห็นสมควรเท่านั้น

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้จึงพยายามเสนอแนวความคิดในการคำนวณค่าเสียหายโดยใช้หลักเกณฑ์ทางนิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ตลอดจนทางสังคมวิทยาร่วมประกอบการพิจารณาถึงความสามารถในการผลิต สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว ซึ่งถือเป็นค่าของมนุษย์ที่สูญเสียไปจากการทำละเมิดพร้อมได้เสนอถึงแนวคิดที่จะนำจำนวนเงินชดเชยความเสียหายตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาร่วมในการกำหนดค่าสินไหมทดแทน ตลอดจนแนวทางการคำนวณค่าสินไหมทดแทนในค่าเสียหายอื่น ๆ ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 438 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในกรณีต่าง ๆ ด้วยความถูกต้องและมีเหตุผล ตามข้อเท็จจริงและหลักกฎหมายสนับสนุนเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ อันแสดงถึงประสิทธิภาพและศักยภาพของสถาบันตุลาการของไทยในการประສาຫความยุติธรรม

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C370306 : MAJOR LAW

KEY WORD: COMPENSATION / DEATH / BODILY

NATTHAWUTH WANAWANIT : COMPENSATION FOR WRONGFUL ACTS THAT
RESULT IN DEATH AND BODILY HARM. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF.
PRASIT KOVILAIKOOL, 206 pp. ISBN 974-632-295-8

The Thai civil and commercial code provides that it is the Judge's discretion to set compensation for wrongful acts in case of bodily injury and death. Normally, the judge must carefully to take reasonable consideration under the provisions of law and the matter of fact to comply with the legal reason and principle for the fairness of the both parties as much as possible. In case the compensation can not be calculated in term of money, at the present time the the Thai court could not establish the certain and acceptable rules to apply the similar kind of disputes such as loss of human organs, bodily injury and life etc. As the result of claim is usually sets for compensation by the lawyer who always sets with a large of money without the reasonable prove and explanation because the lawyer just leaves all the questions to the court to conclude the judgement.

This thesis aims to propose the idea for estimation the compensation the above mentioned disputes under the provision of law plus with economics and sociology factors such as capability, experience and family blackground of each one the informations will reasons to calculate the amount of compensation. Furthermore, the thesis also proposes that Compensation Act, B.E. 2537 and Social Security Act. B.E. 2533 also be necessary to study and compare with the Article 438 second paragraph of Thai Civil and Commercial Code in order to conclude and make a fair reasonable and acceptable judgement for bodily injury and death compensation. The fair and acceptable judicial judgement complies with the rapidly social and economic change both national and international level will manifest the efficiency and potential of the judicial branch of Thailand.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2537

ลายมือชื่อนิติสด.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดีโดยความเมตตากรุณาและการเอาใจใส่เป็นอย่างดีของรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โหมวิไลกุล ซึ่งท่านได้สละเวลาเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำและคำปรึกษาที่มีคุณค่ายิ่ง พร้อมอนุเคราะห์เอกสารตำราต่าง ๆ เพื่อใช้ในการวิจัยวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ อาจารย์อุดม เฟื่องฟุ้ง และอาจารย์บุญสิน ตูลากัน ที่ได้สละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมคำชี้แนะที่ทรงคุณค่าอันทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สุขุม ศุภนิธย์ ที่ให้ความเมตตาให้ข้อเสนอแนะและคำปรึกษาตลอดระยะเวลาวิจัยวิทยานิพนธ์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ผู้จัดการฝ่ายสำนักงานใหญ่สี่ลม ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) คุณคุษฎี บุนนาค ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และสนับสนุนผู้เขียนมาตลอดระยะเวลาวิจัยวิทยานิพนธ์ อีกทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้อำนวยความสะดวก ความช่วยเหลือในการค้นคว้าเอกสาร ตำรา เป็นอย่างดียิ่ง รวมถึงเพื่อนนิสิตและเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ช่วยเหลือพร้อมใจกำลังใจกับผู้เขียนเสมอมา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หากจะปรากฏคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาอยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแต่ บิดา มารดา คณาจารย์ตลอดจนผู้มีพระคุณทั้งหลาย แต่หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ บกพร่อง ไม่สมบูรณ์แต่ประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้เพียงผู้เดียว

ณัฐฉิ วรรณวานิช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย.....	2
ขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัย.....	2
สมมุติฐานของการวิจัย.....	2
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	3
บทที่ 2 บททั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายละเมิด.....	4
วิวัฒนาการและสถานะทางกฎหมายของละเมิด.....	4
1. วิวัฒนาการของละเมิด.....	4
2. สถานะภาพทางกฎหมายของละเมิด.....	6
2.1 ละเมิดต่างกับความรับผิดทางอาญา.....	6
2.2 ละเมิดต่างกับสัญญา.....	8
ความหมายและความมุ่งหมายของค่าสินไหมทดแทน.....	16
1. ความหมายของค่าสินไหมทดแทน.....	16
2. ความมุ่งหมายของค่าสินไหมทดแทน.....	17
2.1 ความเสียหายต่อสิทธิในกองทรัพย์สิน.....	17
2.2 ความเสียหายต่อสิทธินอกกองทรัพย์สิน.....	17
2.3 ความแตกต่างระหว่างค่าสินไหมทดแทนกับ ค่าเสียหาย.....	20

	ที่มาและแนวความคิดเรื่องค่าสินไหมทดแทน.....	20
	1. ที่มาและแนวความคิดของกฎหมายชีวิต ลอว์.....	20
	2. ที่มาและแนวความคิดของกฎหมายคอมมอน ลอว์.....	27
	เปรียบเทียบค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายโบราณ	
	กับกฎหมายปัจจุบัน.....	30
บทที่ 3	ค่าเสียหายในทางละเมิด.....	32
	ประเภทค่าเสียหาย.....	32
	1. ค่าเสียหายตามความมุ่งหมาย.....	32
	1.1 ค่าเสียหายแบบค่าสินไหมทดแทน.....	32
	1.2 ค่าเสียหายเชิงลงโทษ.....	35
	2. ค่าเสียหายที่กำหนดขึ้นโดยแนวทางปฏิบัติ	
	ของศาล.....	43
	2.1 ค่าเสียหายตามความเสียหาย.....	43
	2.2 ค่าเสียหายแบบเป็นพิธี.....	43
	3. ค่าเสียหายตามลักษณะความเสียหาย.....	45
	3.1 ค่าเสียหายแบบ General Damages.....	45
	3.2 ค่าเสียหายแบบ Special Damages.....	49
	ค่าเสียหายตามแนวทางการพิจารณาคดีของศาลไทย.....	50
	ค่าเสียหายที่เรียกไม่ได้.....	53
บทที่ 4	การกำหนดค่าสินไหมทดแทนเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	
	อันเนื่องจากการทำละเมิดตามดุลพินิจของศาล.....	59
	ผู้เสียหายจากการทำละเมิด.....	59
	1. สิทธิของผู้เสียหาย.....	59
	2. การใช้สิทธิของผู้เสียหาย.....	62

ลักษณะทั่วไปในการใช้ดุลพินิจของศาล.....	65
1. ดุลพินิจของศาลในการกำหนด	
ค่าสินไหมทดแทน	66
2. การพิสูจน์ความเสียหาย.....	69
2.1 การใช้บันทึกเพื่อช่วยพยานในการพิสูจน์.....	70
2.2 การใช้บันทึกของรายได้ที่ผ่านมา.....	71
2.3 การนำพยานผู้เชี่ยวชาญมาสืบพิสูจน์.....	71
การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาล.....	74
1. ความยุ่งยากซับซ้อนของแบบพิธีและขั้นตอนในการ	
พิจารณาคดี.....	74
2. ความล่าช้าในการดำเนินคดี.....	75
3. ลักษณะ เป็นปฏิปักษ์ของการพิจารณาคดี.....	83
4. ความสิ้นเปลืองในการดำเนินคดี.....	83
การกำหนดค่าสินไหมทดแทนตามแนวคำพิพากษาของศาลไทย.....	84
1. การกำหนดค่าสินไหมทดแทนกรณีถูกทำละเมิดถึงตาย.....	84
1.1 ค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายจำเป็น.....	84
1.2 ค่าขาดไร้อุปการะตามกฎหมาย.....	90
1.3 ค่าขาดแรงงาน.....	100
1.4 ค่าเสียหายแก่ร่างกายในกรณีเจ็บป่วย	
ในกรณีไม่ตายทันที.....	101
1.5 ค่าเสียหายอย่างอื่น.....	102
2. การกำหนดค่าสินไหมทดแทนกรณีทำละเมิดให้เสียหาย	
แก่ร่างกาย.....	102
2.1 ค่ารักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายจำเป็น.....	103
2.2 ค่าขาดประโยชน์ที่นำมาหาได้ในระหว่าง	
เจ็บป่วย.....	105

2.3	ค่าเสียความสามารถในการประกอบการทำงาน ในเวลาอนาคตโดยสิ้นเชิงหรือบางส่วน.....	107
2.4	ค่าขาดแรงงาน.....	111
2.5	ค่าเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน.....	111
บทที่ 5	การคำนวณค่าเสียหายเพื่อกำหนดค่าสินไหมทดแทน.....	118
	ที่มาของรายได้.....	118
1.	แนวโน้มการปรับตัวรายได้และรายจ่าย ของสังคมไทย.....	118
2.	แหล่งรายได้.....	125
2.1	ภาคเกษตรกรรม.....	125
2.2	รับจ้าง รับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ.....	126
2.3	ผู้ประกอบการในธุรกิจอุตสาหกรรม การ ค้าและบริการ.....	127
2.4	การคำนวณหารายได้โดยการพิจารณา ปัจจัยอื่น.....	130
	การกำหนดค่าสินไหมทดแทน.....	135
1.	การกำหนดค่าสินไหมทดแทนกรณีถูกละเมิดถึงตาย.....	135
1.1	การกำหนดค่าขาดไร้อุปการะและค่าขาด แรงงานในครัวเรือน.....	135
1.2	การกำหนดค่าสินไหมทดแทน ความเสียหายอื่น.....	143
2.	การกำหนดค่าสินไหมทดแทนกรณีเกิดความเสียหาย แก่ร่างกาย.....	167
2.1	การกำหนดค่าเสียความสามารถประกอบ การทำงานในอนาคต.....	167

2.2	การกำหนดค่าสินไหมทดแทนความเสียหายอันมิใช่ตัวเงิน.....	171
3.	ปัจจัยแวดล้อมในการกำหนดค่าสินไหมทดแทน.....	182
3.1	แรงจูงใจในการป้องกันความเสียหาย.....	182
3.2	สถานะเงินเพื่อในอนาคต.....	186
3.3	การนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการผลิตในอนาคต.....	190
3.4	การเสียภาษี.....	191
บทที่ 6	สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	193
	รายการอ้างอิง.....	203
	ประวัติผู้เขียน.....	206